

mészet szeretetén és a kakas dürgésének élvezetén kívül a siker édes tudata is szükséges egy ilyen fáradságos vadászathoz. A fajdkakas-vadászatnál a siker eléréséhez pedig jó lábak, erős tüdő és véghetetlen nagy türelem szükséges. A ki ezen kívánalmak egyikének is a hiányában van, az soha sem fog fajdkakast löni.

Margitai József.

A „szunyog-sziget“.

Az ötvenes évek végén épült az újpesti gőzhajókikötő, melynek folytán az u. n. szunyog-sziget a parttal a felső végén egy töltéssel lett összekötve. Az említett sziget akkortájt valóságos őserdővel volt benöve. Százados fákkal és cserjékkel pompázott és a kúszó növények sűrűsége akkora volt, hogy sok helyen lehetetlen volt keresztülmehatni. Az utóbbiak között különösen említendők: a vadszőlő, mely itt-ott tetemes magasságra a faágakra kúszva, egyes indái lefelé csüngtek. Ez azonban nem a közönséges, kertjeinkben előforduló vadszőlő volt, hanem nézetem szerint igen régóta elvadult kulturszőlő, amilyen a Margitszigeten is, ennek rendezése előtt, létezett, mert őszzsel élvezhető, habár igen apró szemű fürtöcskéket termett nagy mennyiségben; amellet vadkomló és örökzöld is volt tarka összevisszaságban és az egyes kis tisztásokon a különféle növények sokasága és magas fű tenyészett, úgy hogy a sziget a maga természetadta bujaságában oly gyönyörű volt, hogy a természetkedvelő szemében eredeti szépségében semmiféle újkori szőnyegkert nem mérkőzhetett volna vele. Tetézte a hely eredetiségét az a körülmény, hogy elvadult fácán nem kis mennyiségben és néhány csapat fogoly is tartózkodott állandóan. Honnan jött oda a fácán? Az akkori emberek azt állították, hogy egy Ó-Buda közelében levő és néhai Albrecht főherceg tulajdonát képező dunaszigetről átszállott, ahol tenyésztették és az új helyen — valószínűleg a tömérdek bogya miatt, amely itt termett, de talán az alkalmas búvóhelyek végett is — megszerette a helyzetet és letelepedett, pedig hát itt, természetesen, nem étette senki. Az akkori újpesti lakók közül néhányan néha vadászatot tartottak a fácánokra, foglyokra, mely vadászatok igen érdekesek voltak; megjelentek hozzá pesti vendégek is, habár bizony nem könnyű volt ott a „lánezet“ némileg is megtartani. Persze csak kutyákkal lehetett boldogulni, mert emberhajtó nem bírta volna a sűrűségből a vadat kirebbenteni, de kutyákkal ez sikerült. Azonban löni jól kellett, mert a tömérdek sűrűségben a kirebbentett fácán a sok fa és cserje miatt csak egy pillanatra volt látható. De azért az eredmény mindig kielégítő volt, habár sok fácán lelapulás által megmenekülhetett, mert a szigeten mindig volt belőle. A nagy izgalom különösen vonzóvá tette a vadászatot, mert a kirebbentett fácán, közel kelvén, szinte megijesztette a nem erős idegzetű vagy kevésbé hidegvérű vadászt. Az akkor még létezett pesti ezukortisztító gyár egyik öreg, őszhajú tisztviselője egy ízben bámulatba ejtette az egész társaságot, mert ő bizony nem igen eresztett el egy vadat sem puskacsőve elől.

Dürgő nyirfajd-kakas.

Arról is nevezetes volt a „szunyog-sziget“, hogy őszzsel a Duna mentén leköltözködő különféle vízimadár a sziget felső és alsó részén kinyuló hosszú homokzátonyon pihenőt tartott és akkor, kis utánjárással, egy-egy ritka madarat is lehetett puskacsó elé kapni. Úgy emlékszem, hogy egy alkalommal egy nagy északi tengeri búvár is lövetett, a kacsák többnyire leskunyhóból. Mint rikaságot megemlítem, hogy ott egy alkalommal a Dunán évenként megjelenni szokott jegeskacsa mellett egy *tökéskacsa* jérce is lövetett! Nem tudom, hogy jelenleg is létezik-e még ott vadászat és mire? Alig hiszem, hisz a kultúra a vadászat korlátozója.

Steinwaller Ödön.

VEGYESEK.

Bastard a zebra és a ló között. Afrikai gyarmatok már régen érezték szükségét egy oly igavonó állatnak, mely sikeresen ellen tud állani az afrikai klímának. Figyelmüket már régebben a zebra vonta magára, mert erős és kitartó testalkata mellett, mint benszüllött állat, a klíma minden szeszélyét elviseli. Jó tulajdonságaihoz számíthatjuk azt is, hogy rendkívül gyorsan szaporodik, úgy, hogy Kelet-Afrikában, bár nagyon erősen vadászszák, tengernyi számban van. Ma még az a nézet van elterjedve, hogy a zebra igen nehezen vagy épen sehogyssem szelidíthető meg s ennek következtében háziállattul nem alkalmazható. Bár több afrikai utazó és természetvizsgáló megczáfolta e nézetet, mégis igen sokan vannak, kik olyanok képzelik a zebrát, mint ahogy azt az állatkeretekben látják. Ezek ugyanis nem számolnak azzal a körülménnyel, hogy a zebrát az állatkeretekben nem is veszik szelidítés alá s hogy a sok ingerkedés folytán izgatott és elvadul. Délafrikában mostanában már minden nehézség nélkül használják a zebrafogatókat a postaszolgálatra s 1897-ben Rotschild W. báró London utczáin ép úgy robotgott végig négyes zebrafogatán, mintha telivér angol paripákat hajtott volna.

Keleten és nyugaton már ősi idők óta párosítják a szamarat (♂) és a lovat (♀) s ezáltal a szamar kitartását, türelmét és biztos járását egyesítik a ló gyorsaságával és erejével. Afrikában csak e század elején kezdtek meg a zebra és a ló (esetleg szamar) párosítását. Sokkal gyakrabban párosítják a zebrát a szamarral, mint a lóval. Cuvier volt az első, aki némi eredményt ért el a ló (♂) és a zebra (♀) párosításával. Azért mondom, hogy némi eredményt, mert a zebra a terhesség 8-ik hónapjában elpusztult. Huet értesítése szerint sikeres volt egy ló (♂) és egy dauw (♀) (tigrisló; Equus Burschellii. Fisch.) párosítása. A keresztezésből származott bastardot 1879-ben a párisi „Jardin d'acclimatisation“-ban be is mutatták. Átlag inkább apjára, mint anyjára hasonlított. 1884-ben a „Zoologische Garten“ című folyóirat adott hírt egy zebra (♂) és egy ponyy (♀) közötti keresztezésről. A bastardot eleinte a párisi „Jardin des Plantes“-be, később pedig Hagenbeck birtokára vitték. E bastard azért nevezetes, mert nem szüleihez, hanem egy egészen különálló állattypushoz

hasonlított. Nagyon hasonlított az Equus Lemionusra, de sokkal több hasonlatosság volt közte és egy vad ló között, melyet Przewalsky fedezett fel a pétervári állattani múzeumban. Angliában is tetek néhány eredményes kísérletet ponnyval (♂) és zebrával (♀). Brehm is említ egy esetet, hogy egy quagga (♂) és egy arab fajló (♀) keresztezéséből származott nőtény bastardnak arab lóval való párosítása egy rövid, felálló sörényű és némileg csi-kos csikót eredményezett. Manapság legtöbb eredményt a számár, zebra és ló keresztezéséből remélnék. Ezek szerint a különböző lófajok keresztezéséből származott ivadéok képesek utódokat produkálni. A „Zoologische Garten“-ben említés volt arról, hogy a Knowsley-féle állatseregletben sikerült egy ponnyt a zebra (♀) és számár (♂) keresztezéséből származott bastarddal párosítani. Kíváncsok volnának megtudni, vajjon azon 7 zebrafaj közül, melyet Paul Matschie²⁾ írt le, hány hasonlít az apaállatra és hogy képesek-e továbbtenyészni s örökölték-e szüleik jó tulajdonságait.

A camera obscurát már igen régen ismeri az emberiség. Némelyik szerint Alberti (1404—1472) és a vele egykorú benedekrendi szerzetes Dom Papmario már Leonardo da Vinci előtt ismerték a camera obscurát, míg mások azt állítják, hogy a sötét kamra elvét már 1342-ben, illetőleg már 1321-ben ismerték. Valószínűleg az utóbbi állítás igaz, mert a párisi Bibliothèque nationale latin kéziratai között 7293. szám alatt van egy héberből latinra fordított VI. Clemens pápának ajánlott munka, amely harmadik fejezetében tüzetesen leírja azt a kísérletet, hogy mi történik akkor, ha egy besötétített szobába kiesi nyíláson bocsátjuk be a fény-sugarakat s útjukba egy fehér ernyőt, vagy papírlapot állítunk. A munka szerzője Levi ben Gerson († 1344.), megjelent 1321-ben héberül, 1342-ben latin nyelvre fordította Petrus de Alexandria, Leo de Balneolis Israelita, De sinibus, chordis et arcubus, item Instrumento Revelatore secretorum cím alatt.

IRODALOM.

A kurta nemesek földjén, regény, írta ifjabb Móricz Pál, a kitünő, vérbeli magyar író, a „Debreczen“ című, széles körben jól ismert kiváló s a maga nemében valóban egyedül álló hazafias politikai lap illusztris szerkesztője. Regénye, mely inkább diésének az édes magyar föld imádatos szeretetéről, — az alföld délibábos világából vette tárgyát. Igazi magyar regény, diszkrét, finom, mint a selymes patak folyása, melyben felesillan az élet s káprázatot hint rá a délibáb hullámszata, melyből azonban nem feleszegetett ruhás dámák, a „Káplár uram“ kuplóját sikoltó „modern hölgyek“, de igazi vérbeli alakok lépnek elő, mindegyik hús és vér azok közül a jellemző fajtípusok közül, melyek megalkotásában Móricz Pál-lal oly kevesen versenyezhetnek.

¹⁾ 1894 óta több zebraváltozatot írtunk le. Ma 13 afrikai fajt ismerünk.

²⁾ Zool. Garten. Bd. 35. oldal 36. Frankfurt a H. 1894.

Elhez járul a gyönyörű édes magyarság, melylyel e szép és kedves könyv írva van, melyet a könyvkedvelő magyar családok figyelmébe ajánlunk. Ára 2 korona; megrendelhető a szerzőnél Debreczenben.

Trencsén-vármegyei Természettudományi egylet évkönyve, XXIV. évfolyam. Pompásan kiállított mű térképpel és gyönyörű kőrajzokkal ékesítve. Tartalma megfelel külső díszének s a remek értekezések egész sorát találjuk benne részben illusztrálva. Csak azt nem értjük, miért kellett ebben az értékes műben a sok német czikkkel a Trencsényi tudományos egyesületnek a monarchia közös (?) voltát demonstrálni, vagy ha talán ennek szükségét érezték, miért mellőzték akkor ezimerül a szép (?) duplafeű madarat! Különben béke velünk.

Szerkesztői üzenetek.

D. F. Szívesen elfogadjuk. Egyszerre bármily nagy számú madarat beküldhet, mert nagy munkaerő áll rendelkezésünkre. — Grf. T. és br. R. Főszerkesztőnk hálával vette Méltóságátok szíves gratulációját. A kérdésből is több mint 200 üdvözlő sürgöny érkezett. Általános lent az öröm, hogy a gázság ily horribilis kudarcot vallott! — D. I. Nem ijedünk meg a magunk árnyékától. A jó fettegek odalenn ugyancsak készítik a légyesapót, ha netán szemtelen legyeket kellene ltni. Tetszik tudni: „az nevet, aki utoljára nevet“. Már mi nevetünk! . . . B. R. Rossz nyelvek pletykálkodása. Akkora erő működik laboratoriumunkban, hogy akár az egész tisztelt faluját is kitömethetnénk. — R. B. erdész úrnak. Kérdésére a jövő számban fogunk behatóbban válaszolni. — B. F. gróf úrnak. Lapunk addigi évfolyamainak egyes számai — az I-ső és II-ik é. f. kivételével — még kaphatók. — G. A. úrnak, Heres. Szabolcsmegyéből Nyíregyházáról, Borsodból pedig Edeleányból kaptuk a fajdokat.

Szép élő uhuk vadászati czélokra, eladók intetetünkben.

Egy fiatal (2 éves) kan újfundlandi kutyát keresünk megvételre.

Lapunk IV. és V. évfolyamához **bekötési táblák** már megrendelhetők kiadóhivatalunkban.

1063
1902

Árverési hirdetmény.

Az esztergomi Főkáptalan tulajdonát képező és Esztergom vármegyében fekvő nánai és ebedi birtokon gyakorlandó vadászati jog f. év július 7-én Esztergomban, d. e. 10 órakor a főtisztai irodában (Káptalanház 1. szám) tartandó nyilvános árverésen, augusztus hó 1-től számítandó három évre haszonbérbe adatni fog. Az árverési feltételek ugyanott tudhatók meg. Tájékoztató megjegyzetetik, hogy a nánai vadászterület a párkány-nánai vasútállomás tőszomszédságában, az ebedi pedig a Duna mellett fekszik.

Esztergom, 1902. június hó 9-én.

A főkáptalani uradalom Igazgatósága.

2—3

FOTO-CZINKOGRAFIAI MŰINTÉZET.

MŰVÉSZETI SOKSZOROSÍTÁSOK.

Clichék folyóiratok, könyvek, árjegyzékek és tudományos művek számára, kitünő kivitelben, legjobb módszerek szerint előállítva.

Czím csakis: **BUDAPEST, VI. ker., Király-utca 30. szám.**

Jutányos árak.

TELEFON: 18—99.

Jutányos árak.

„A TERMÉSZET“ szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, II., Donáti-utca 7. dr. Lendl Adolf intézete.

Nyomatott Wesselényi Géza könyvnyomdájában Budapest, II., Zsigmond-utca 11—15.